NORAKSTS
Lieta Nr.A42441807
A0423-09/23

**SPRIEDUMS**
**Latvijas tautas vārdā**

Rīgā 2009.gada 6.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese R.Migla,

piedaloties pieteicējai *S.S.* un
atbildētāja – Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes Komunālā departamenta pilnvarotajai pārstāvei Anitai Šauriņai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu *S.S.* un *K.S.* pieteikumā par Rīgas domes Komunālā departamenta 2007.gada 2.februāra lēmuma Nr.DK-07-237-ap atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

**A p r a k s t o š ā d a ļ a**

[1] 2006.gada 13.decembrī Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvalde pieņēma lēmumu Nr.47 par atteikumu reģistrēt *S.S.* (turpmāk arī – pieteicēja) palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām, jo neatbilst likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 14.panta pirmās daļas 3.punktā un Rīgas domes 2005.gada 12.jūlija saistošo noteikumu Nr.6 „Personu, kurām nepieciešama palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtība" 2.3.punktā noteiktajām personu kategorijām.

2007.gada 2.februārī Rīgas domes Komunālais departaments (turpmāk arī – atbildētājs) pieņēma lēmumu Nr.DK-07-237-ap (turpmāk – pārsūdzētais lēmums), ar kuru atstāja spēkā Dzīvokļu pārvaldes 2007.gada 17.janvāra lēmumu.

Pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka pieteicējas dzīves vieta ir deklarēta Rīgā, */adrese/*, kur līdz nāves brīdim dzīvoja pieteicējas māte. Komunālā departamenta rīcībā nav informācijas, ka dzīvojamās telpas īres līgums būtu izbeigts.

[2] 2007.gada 28.februārī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *S.S.* un *K.S.* aizbildņa *G.S.* pieteikums. Pieteikumā norādīts, ka dzīvojamajā telpā */adrese/*, Rīgā, dzīvo citas personas un pieteicējiem nav šīs telpas īres līguma un tādējādi nav arī iespēju ieņemt šo dzīvojamo telpu. Namīpašnieks ir miris un pašlaik namam nav saimnieka.

Tāpēc pieteicēji lūdz tiesu uzlikt par pienākumu Rīgas domei reģistrēt viņus palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām.

[3] 2007.gada 29.martā tiesā saņemti atbildētāja paskaidrojumi. Paskaidrojumos atbildētājs norāda, ka neatzīst pieteikumā norādīto saskaņā ar pārsūdzētajā lēmumā minēto, kā arī papildus paskaidro tālāk norādīto.

[3.1] Kārtību, kādā pašvaldība ir tiesīga izīrēt tās valdījuma vai īpašumā esošās dzīvojamās telpas nosaka izsmeļoši likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 5.pants un likuma „Par pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 11.pants, kas nosaka, ka pašvaldība ir tiesīga izīrēt tai piederošu vai uz likumīga pamata tās lietojumā esošu dzīvojamo telpu vienīgi šajā likumā noteiktajām personām un ievērojot šā likuma, likuma „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām mājām", likuma "Par dzīvojamo telpu īri" un likuma „Par dzīvokļa īpašumu" noteikumus.

Rīgas dome ir tiesīga rīkoties ar pašvaldības dzīvojamo fondu tikai likumā

noteiktā kārtībā.

Saskaņā ar likuma ,,Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 14.panta pirmās daļas 3.punktu, viens no priekšnoteikumiem personas (ģimenes) reģistrēšanai pašvaldības palīdzības saņemšanai ir fakts, ka personai nav iespējams likumā noteiktā kārtībā iemitināties agrāk aizņemtā dzīvojamā telpā.

[3.2] Pieteicējas dzīvesvieta ir reģistrēta */adrese/*, Rīgā, kur pieteicēja tika iemitināta tiesiskā ceļā kā īrnieces (mātes) ģimenes locekle.

[3.3] Pieteicējai uz tiesiska pamata ir dzīvokļa */adrese/*, Rīgā, lietošanas tiesības arī pēc īrnieces nāves. Šajā gadījumā pieteicējai savu likumisko tiesību aizstāvēšanai būtu jāgriežas vispārējās jurisdikcijas tiesā ar prasību par prettiesiski pārtraukto lietošanas tiesību atjaunošanu un dzīvojamās telpas īres līguma noslēgšanu rakstiskā veidā, nemainot iepriekšējā dzīvojamās telpas īres līguma nosacījumus.

[3.4] Atbildētāja rīcībā nav neviena pierādījuma tam, ka lietošanas tiesības ir izbeigtas un ka pieteicējai vairs nav tiesību iemitināties dzīvoklī */adrese/*, Rīgā.

[4] Tiesas sēdē *S.S.* uzturēja pieteikumu saskaņā ar pieteikumā minētajiem argumentiem.

Atbildētāja pārstāve prasījumu neatzina saskaņā ar pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumos minēto.

## Motīvu daļa

[5] Tiesa, pārbaudot lietas materiālus, noklausoties administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[6] No lietas materiāliem un procesa dalībnieku paskaidrojumiem tiesa konstatē šādus faktiskos apstākļus.

[6.1] *S.S.* un *K.S.* kā mātes ģimenes locekļi lieto dzīvojamo telpu privātīpašnieka mājā */adrese/*, Rīgā. Pēc mātes nāves (2000.gada 31.decembrī) viņi kopā ar vecomāti *Z.G.* turpina lietot minēto dzīvojamo telpu, kur arī ir pierakstīti *(lietas 7.lapa).*

[6.2] Ar Rīgas bāriņtiesas 2000.gada 5.decembra lēmumu lietā Nr.5-1/372 *S.S.* un *K.S.* par aizbildni ir iecelta *Z.G.* – mātes māte *(lietas 9.lapa).*

[6.3] Ar Rīgas bāriņtiesas 2001.gada 28.februāra lēmumu lietā Nr.1-6/119 *S.S.* un *K.S.* par aizbildni tiek iecelts tēva tēvs *G.S.*, pierakstīts */adrese/*, dz.1, un viņiem tiek saglabātas tiesības uz apdzīvojamo platību Rīgas pilsētā *(lietas 9.lapa)*

[6.4] No 2003.gada 18.decembra vecāmāte *Z.G.*, kurai ir īres un komunālo maksājumu parāds par dzīvokli Nr.2, sāk lietot dzīvojamo telpu Nr.11, */adrese/*, Rīgā *(lietas 7.lapa).*

[6.5] Rīgas bāriņtiesa veic ģimenes apstākļu apsekošanu */adrese/*, Rīgā, un konstatē, ka minētajā dzīvoklī dzīvo sveša ģimene, kurai, pēc dzīvokļa īrnieces vārdiem, ar namīpašnieku noslēgts dzīvojamās telpas īres līgums *(lietas 7.lapa).*

[6.6] Rīgas bāriņtiesa lūdz atbildētāju reģistrēt *S.S.* un *K.S.* palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām *(lietas 7.lapa).*

[6.7] Ar pārsūdzēto lēmumu lūgums tiek atteikts *(lietas 5. un 6.lapa).*

[7] Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka lietā ir strīds par to, vai atbildētājs, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, pamatoti atteica reģistrēt pieteicēju palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām.

[8] Administratīvā procesa likuma 184.panta 1.punkts noteic, ka prasījumu tiesā var iesniegt par administratīvā akta izdošanu, atcelšanu (atcelšanu pilnībā vai daļā, arī grozīšanu), spēkā esamību (atzīšanu par spēkā neesošu, atzīšanu par spēku zaudējušu,

arī administratīvā akta atzīšanu par spēkā esošu) vai atzīšanu par prettiesisku

Kā izriet no tiesu prakses, atteikums ir negatīvs administratīvs akts, kas neko nemaina personas tiesiskajā stāvoklī un tam nav turpinošas iedarbības. Līdz ar to, nav iespējams runāt par atteikuma kā tāda spēka zaudēšanu vai atcelšanu. Atceļot atteikumu, personas tiesiskajā stāvoklī nekas nemainās. Tāpēc arī atteikuma gadījumā pieteikuma priekšmets tiesā ir labvēlīga administratīvā akta izdošana. Ja labvēlīga administratīvā akta izdošana nav iespējama, tad tiesa var vērtēt vienīgi atteikuma prettiesiskumu (*skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 3.marta spriedumu lietā SKA-34/2007).*

Tiesu praksē norādīts, lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies. Ja tiesa norāda uz kādu obligātu apstākli, kuram būtu jābūt, bet kurš konkrētajā gadījumā nav iestājies, tiesa var noraidīt prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, arī neanalizējot, vai ir iestājušies pārējie tiesību normā minētie apstākļi. Turklāt šādā gadījumā tiesa nav saistīta tikai ar administratīvā akta pamatojumā norādītajiem argumentiem. Izskatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai neatkarīgi no iestādes lēmumā (atteikumā) ietvertā pamatojuma ir objektīvi jāizvērtē, vai pieteicējam ir tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu. Konstatējot, ka kāds labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikums nav iestājies, tiesai nav pamata apmierināt prasījumu *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā SKA-118/2007 [10] punktu).*

No minētā izriet, ka atteikums kā negatīvu akts nevar būt prasījuma priekšmets. Atteikums vērtējams kopā ar prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja nav iespējama labvēlīga administratīvā akta izdošana, tiesa vērtē atteikuma tiesiskumu.

Konkrētajā lietā pieteicējai, kuras deklarētā dzīvesvieta kopā ar brāli ir */adrese/*, Rīgā, un kuri pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdī ir nepilngadīgi, ir atteikts palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām.

Līdz ar to, tiesai jāvērtē, vai pieteicējai pamatoti ir atteikts reģistrēt viņu palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām un vai viņai ir tiesības uz palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanu, iekļaujot reģistrā palīdzības saņemšanai pirmām kārtām.

[9] Likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 14.panta pirmās daļas 3.punkts noteic, ka pirmām kārtām ar dzīvojamo telpu nodrošināmi bērni bāreņi un bērni, kuri palikuši bez vecāku gādības un audzināti bērnu aprūpes un audzināšanas iestādē, audžuģimenē vai pie aizbildņa, — pēc tam, kad beigusies viņu uzturēšanās bērnu aprūpes un audzināšanas iestādē, audžuģimenē vai pie aizbildņa, vai arī tad, kad viņi beiguši mācības izglītības iestādē, vai pēc obligātā militārā dienesta beigšanas, ja viņiem nav iespējams likumā noteiktajā kārtībā iemitināties agrāk aizņemtajā dzīvojamā telpā.

Rīgas domes 2005.gada 12.jūlija Saistošo noteikumu Nr.6 „Personu, kurām nepieciešama palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtība" 2.3.punktā ir noteikts, ka 3.reģistrā pašvaldības lietojumā esošas dzīvojamās telpas īrēšanai pirmām kārtām reģistrē bērnus bāreņus un bērnus, kuri palikuši bez vecāku gādības un audzināti bērnu aprūpes un audzināšanas iestādē, audžuģimenē vai pie aizbildņa, - pēc tam, kad beigusies viņu uzturēšanās bērnu aprūpes un audzināšanas iestādē, audžuģimenē vai pie aizbildņa, vai arī tad, kad viņi beiguši mācības izglītības iestādē, vai pēc obligātā militārā dienesta, ja viņiem nav iespējams

likumā noteiktajā kārtībā iemitināties agrāk aizņemtajā dzīvojamā telpā un ja bērnu dzīvesvieta līdz viņu nodošanai ārpusģimenes aprūpē bijusi Rīgā.

No minētā izriet, ka bērni bāreņi ir jānodrošina ar dzīvojamo telpu, ja viņiem nav iespējams likumā noteiktajā kārtībā iemitināties agrāk aizņemtajā dzīvojamā telpā.

*S.S.* un *K.S.* agrāk aizņemtā dzīvojamā telpa un deklarētā dzīvesvieta ir */adrese/*, Rīgā, kur viņi bija iemitināti kā īrnieces (mātes) ģimenes locekļi.

[10] Lietas problēma ir apstāklī, ka, kaut gan pieteicējas deklarētā dzīvesvieta ir */adrese/*, Rīgā, viņa ar brāli minētajā adresē dzīvot nevar.

Kā izriet no lietas materiāliem [6.5] un tiesas sēdē sniegtajiem pieteicējas paskaidrojumiem, dzīvojamā telpā, */adrese/*, Rīgā, dzīvo cita ģimene, kurai ar mājas saimnieku ir noslēgts konkrētās dzīvojamās telpas īres līgums. Savukārt, pieteicējai ar brāli nav dzīvojamās telpas */adrese/*, īres līguma.

Kā tiesas sēdē paskaidroja pieteicēja, pēc mātes nāves vecāmāte *Z.G.* sāka īrēt citu dzīvokli tajā pašā mājā [6.4] un gribēja tur arī pierakstīt pieteicēju ar brāli. Taču uzreiz nenokārtoja dokumentus un nama saimnieks nomira. Tagad, kad *S.S.* un *K.S.* ir pilngadīgi, viņiem nav ar ko šo līgumu slēgt, jo nama īpašnieks ir miris, bet neviens mantinieks nav pieteicies.

Lietas izskatīšanas brīdī *S.S.* dzīvo pie vecātēva *G.S.* */adrese/*, dz.1, Rīgā, savukārt *K.S.* dzīvo vecāsmātes īrētajā dzīvoklī */adrese/*, dz.11, Rīgā.

[11] Pēc Vienotās Migrācijas Informācijas sistēmas Iedzīvotāju un ārvalstnieku reģistra datiem tiesa konstatē, ka nama īpašnieks *B.I.M.*, ar deklarēto dzīves vietu */adrese/*, dz.6, Rīgā, ir miris 2006.gada 24.jūlijā.

No minētā tiesa secina, ka, tā kā pēc mātes nāves *S.S.* un *K.S.* faktiski */adrese/*, Rīgā, nav dzīvojuši, nama īpašnieks, nerisinot jautājumu ar aizbildņiem par viņu izrakstīšanu no minētās adreses, ir noslēdzis jaunu īres līgumu ar citu ģimeni. Līdz ar to ir izveidojusies situācija, ka juridiski pieteicējai ar brāli ir saglabāta dzīvojamā platība minētajā adresē, bet faktiski dzīvot tur nav iespējams, jo to aizņem cita ģimene.

Saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 14.panta ceturto daļu īrnieka nāves vai rīcībnespējas gadījumā, kā arī dzīvesvietas maiņas gadījumā pilngadīgs ģimenes loceklis, ja tam piekrīt pārējie pilngadīgie ģimenes locekļi, ir tiesīgs prasīt dzīvojamās telpas īres līguma noslēgšanu ar viņu iepriekšējā īrnieka vietā, nemainot iepriekšējā īres līguma nosacījumus.

Mātes nāves brīdī pieteicēja ar brāli bija nepilngadīgi. Sasniedzot pilngadību, saskaņā ar minēto tiesību normu pieteicējai ir tiesības slēgt īres līgumu par dzīvojamo telpu */adrese/*, lietošanu. Taču, tā kā nama īpašnieks ir miris un nav ar ko šo līgumu noslēgt, tiesas ieskatā, pieteicējai būtu jāvēršas vispārējās jurisdikcijas tiesā par dzīvojamo telpu */adrese/*, Rīgā, lietošanas tiesību atjaunošanu.

[12] No minētā tiesa secina, ka, tā kā *S.S.* un *K.S.* saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 14.panta ceturto daļu ir saglabāta iespēja lietot dzīvojamo telpu */adrese/*, Rīgā, tad saskaņā ar likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 14.panta pirmās daļas 3.punktu un Rīgas domes 2005.gada 12.jūlija Saistošo noteikumu Nr.6 „Personu, kurām nepieciešama palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtība" 2.3.punktu atbildētājs pamatoti ir atteicis reģistrāciju palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām.

[13] Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks, bet pieteikums noraidāms.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, tiesa

**nosprieda:**

noraidīt *S.S.* un *K.S.* pieteikumu par Rīgas domes Komunālā departamenta 2007.gada 2.februāra lēmuma Nr.DK-07-237-ap atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (paraksts) R.Migla

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnese _____ R.Migla
Rīgā, 2009.gada 6.martā